

EHK – 602 Sérologie leptospirózy

Kamil Zitek

V letošní jarní sérii parazitologického EHK – 602 Sérologie leptospirózy, rozeslalo AP CLČ SZÚ ve spolupráci s NRL pro leptospiry CLČ stejně jako v předchozích letech 5 kontrolních vzorků sér do 14 přihlášených laboratoří. Odpověď jsme obdrželi od všech (14) obeslaných laboratoří.

Kontrolní pozitivní séra pro tuto sérii EHK (4) byla imunizací pokusných králíků vyrobena v NRL CLČ, negativní sérum bylo vybráno z rutinní diagnostiky. V zaslaných vzorcích séra měla opět jako každoročně, každá diagnostická laboratoř zjistit sérologickou metodou MAT (mikroskopický aglutinační test) kvalitativně a kvantitativně přítomnost (nebo nepřítomnost) antileptospirových protilátek. Uvedená metoda je (nejen) u nás standardní a vyhlášena hlavním hygienikem MZ k diagnostice jako závazný „zlatý standard“. Živé (vysoce specifické a senzitivní) antigeny si kultivuje v požadované standardní škále každá diagnostická laboratoř a tyto jsou v případě potřeby doplňovány z banky referenčních kmenů v NRL CLČ SZÚ (genofond ČR).

Ve zkušebních vzorcích byly jako vždy před tím, přítomny protilátky proti u nás nejčastěji se vyskytujícím leptospírám, kauzálním agens našich nejběžnějších leptospiróz – Weilovy choroby (*L. icterohaemorrhagiae*), polní horečky (*L. grippotyphosa*) a letos i s protilátkami proti původci další horečky (*L. sejroe*).

Určení kauzálního sérovaru a výše titru protilátek bylo potom v NRL hodnoceno podle již známé bodové stupnice: **2 body** za správný výsledek kvalitativní i kvantitativní, **1 bod** za správné určení sérovaru, ale odlišně udanou titraci (v subjektivní toleranci +/- 1 titr oproti NRL), hodnocení **0 bodů** pak udělila NRL za celkově uvedený chybný výsledek jednoho vzorku. Nejvyšší hodnocení **celé správné série** je tedy **10 bodů**.

Maximálního počtu 10 bodů dosáhlo v poslední sérii EHK – 602 devět ze 14 hodnocených laboratoří, tj. 64 %. Další čtyři (28 %) hodnocené laboratoře mají snížené hodnocení takto: 1. laboratoř na 9 bodů, (-1 bod) za vysoký (již netolerovaný) titr ve vzorku C, 2. laboratoř na 8 bodů, (-2 body) za neurčení vzorku C a 3. a 4. laboratoř mají snížené hodnocení (na 6 bodů) za fatální chyby ve dvou vzorcích (D+E, C+E), jinak poslední 5. laboratoř dosáhla nedostatečný počet bodů 4 (-6 bodů) za špatné určování vzorků kvalitativně i kvantitativně a nedoporučujeme této laboratoři se věnovat diagnostice leptospirózy na takové úrovni...

Tabulka: BODOVÉ HODNOCENÍ LABORATOŘÍ v EHK – 510/07

Dosažené body	10	9	8	6	4	
Počet laboratoří	9	1	1	2	1	Celkem 14

Závěrečné hodnocení této kontrolní a edukativní série EHK laboratoří diagnostikujících leptospirózu u nás je následující. Aniž bychom letos museli vypočítávat **hranici úspěšnosti** z aritmetického průměru a dvakrát směrodatné odchylky bodového hodnocení všech laboratoří je **zřejmé, že** z námi hodnocených diagnostikujících laboratoří dosáhlo v této sérii akceptovatelných výsledků a mělo by tedy od AP CEM obdržet další osvědčení 13 laboratoří (93 %) v ČR – opravňujících je k diagnostice leptospirózy a smlouvám (proplácení laboratorních vyšetření) s pojišťovnami. Problémy může mít letos jedna z laboratoří.

Obecně můžeme konstatovat, že rutinní diagnostika leptospirózy v ČR je i nadále hodnocena na trvale vysoké úrovni úspěšnosti. Přesto, že kontrola prostřednictvím EHK není represivním, ale edukativním opatřením, nesnímá z diagnostikujících laboratoří **vlastní odpovědnost za klinikům vykazované výsledky a jejich interpretaci. Tato skutečnost je závažná a riziková zejména u smrtelné Weilovy choroby.**

Standardní metoda MAT může být v indikovaných případech vhodně doplňována komerčními sety, které prokazují genus specifické IgM protilátky a potvrdí tak akutní fázi čerstvé infekce u suspektního pacienta.

DOPORUČENÁ LITERATURA

- [1] Human leptospirosis: Guidance for Diagnosis, Surveillance and Control, ILS, WHO 2003.
- [2] Standardní metoda laboratorní diagnostiky leptospirózy, AHM, příloha 2, Praha 1979.
- [3] Jírovec O. a kol.: Parazitologie pro lékaře (kapitoly Leptospiry a leptospirózy a Kultivácia leptospír), Avicenum, Praha 1977.
- [4] Zitek K, Beneš Č. Dlouhodobá epidemiologie leptospirózy (1963–2003) v České republice. *Epidemiol. Mikrobiol. Immunol.* 2005; 54(1): 27–33.

*Kamil Zitek
NRL pro leptospiry
OML SZÚ Praha*